

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5
krajczár osztrák ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Bonyha, febr. 14. 1862.

(G. B. F.) A szász nemzetiegyetem f. hó 3-kán tartott gyűlésében annyira megtagadta magát, hogy a centralisatio eszméje általi lelkesülésében, nemzeti sajátosság természetére, százados jogairól, melyekre a szász nemzet mindig annyira felté-
keny volt, egyetlen gyűlésben mondott le azon esz-
méért, hogy ha kevesebb vagy éppen semmi szabad-
sággal fognak is bírni, de „az erdélyi nagyfejed-
lemségnek, mely most és mindörökké önálló, minden
más országtól függetlenül (csakis) az osztrák öszbi-
rodalomnak elválaszthatatlan és megoszthatatlan részét
teszi, egyenjogú polgárai lesznek.”

Ha a tisztelt szász nemzeti gyűlés a maga há-
tározatát nem így érti, úgy nyilatkozata nem egyéb,
mint egy szemfényvesztő, nagy szavakból összeállí-
tott érthetetlen phrasis; mert vagy az egész szászöld-
nek le kell mondania — de jegyezzük meg, nem a
szász nemzetnek, hanem a szászöldnek — Európá-
ban szinte pártatlan jogairól, vagy olyanba elegyed-
nie, mire joga nincsen; mert kérdjük: mi joggal
fosztja meg a tisztelt gyűlés azon helységeket, mel-
lyeket ki akar maga közül kiűzbölni, azon jogoktól
s szabadalmaktól *), melyeknek ezek is éppen olyan
tulajdonosa voltak? Talán azért, mert nem oly sze-
rencések, hogy a nagy német nemzet törzsökéhez
tartozzanak?

És ki ruházta fel a tisztelt szász nemzeti gyű-
lést, hogy királyok és fejedelmek módjára erővel
vegyen el jogokat, s olyanoknak ajándékozza azo-
kat, kiket nem illet?

Jó ezt tudnunk jövőre nézve, hogy láthassuk,
mennyire hü ragaszkodással vannak az alkotmányhoz!

Az országgyűlés egybealkotásában a szász atya-
fiak magukhoz hívek maradtak, s újból is bebizo-
nyították, hogy prudentes et circumspecti, és hogy
más contójára még szabadelvűek és bőkezű adako-
zók is, és elég nagylelkűek egy oly országgyűlést
tervezni, melyen mindamellett, hogy 1075 □ mfdből,
135 □ mldet bírnak, s alig 180,000-en vannak ezen
országban, talán még számtöbbségben is lennének.

A territorialis kérdésben sem voltak kevésbé
nagylelkűek, s bőkezűleg meghatározni sziveskedtek,
„miszerint készek lennének nemzetiség szerinti köz-
igazgatási területek alkotására közreműködni; de
csak azon multhatatlan föltétel mellett, hogy
azon szász községek, melyek nincsenek a szász
nemzet municipalis rendszeréhez fűzve, oda egy-
szersmind okvetlenül bekebeleztesse” s e szerint
már csak Küküllőmegyéből is 31 helységet kívánnak.

Hogy bebizonyítsuk, mennyire kívánnak a nem-
zetek közérdekeért maguk részéről áldozatot hozni,
vessünk egy tekintet arra, hogy miként áll ezen
31 helységben a nemzetiségi számarány, s mi ok-
nálfogva követelik őket ezen területet, azon ugyneve-
zett szász országrészhez, mely majd megannyi szi-
getecskéből állana, a hány helység azon képzett di-
csó országhoz tartozni fogna:

	Magyar,	szász,	román,	zsidó.
1. Domáld (Malldorf) lakossága:	23	508	153	1
2. Hondorf (Hundsorf)	—	216	777	—
3. Kis-Szölös (Klein-Alisch)	—	686	35	—
4. Oláh-László és Szász-Szilászló (Laszlen)	4	586	749	4
5. Szász-Szentiván (Johannisdorf)	14	361	206	7
6. Örményos (Irmesch)	11	854	101	—
7. Szász-Ernye (Ehrgang)	70	—	578	—
8. Zágor (Röd)	9	1125	212	—
9. Magyaros (Maniersch)	1	490	45	—
10. Czikmántor (Zuckmantel)	12	573	297	6
11. Hétur (Marienburg)	39	540	595	—
12. Nádos (Nadesch)	82	862	414	—
13. Szénaverős (Zendrisch)	1	1141	119	7
14. Fülletke (Feldorf)	1	550	23	—
15. Darlacz (Duresch)	58	348	1252	5
16. Gyákos (Jakobsdorf)	4	3	355	—
17. Jövedics (Belleschdorf)	2	386	270	3
18. Kund (Rousdorf)	22	527	40	—
19. Somogyom (Schmiegen)	207	91	563	26
20. Almás (Almen)	185	—	620	—
21. Poestelke (Puschendorf)	58	66	319	—
22. Hosznaszó (Langendorf)	57	181	1135	5
23. Balástelke (Klein-Blasendorf)	153	615	440	185
24. Bajom (Buneschdorf)	34	242	1304	—
25. Mikeszása (Feigendorf)	187	11	1023	64
26. Tatárlaka (Tatterloch)	7	197	760	—
27. Faisz (Füssen)	—	—	789	—
28. Seidve (Seiden)	—	315	—	—
29. Bolkács	—	207	—	—
30. Szépmész (Schönau)	—	672	194	—
31. Szász-Veszszós (Michelsdorf)	98	286	555	—
Összesen:	1329	12639	13893	313

*) És realis tulajdonoktól.

Szerk.

A főnebbi kimutatás is csak oly arányt és oly
jogelönyt ad a nemes szász nemzetnek, a minőt
találni fognak az egész fundus reginon; akár ho-
gyan fognának szabályozni a régi municipiumok újabb
határait. És akár hogyan kísértgessék ezen nemze-
tiségi territoriumok létesítését, az eredmény minden-
esetre csak oda menne ki, hogy egyik nemzetiség
a másik miatt tetemes megrövidítést és jogi hátrá-
nyokat szenvedne. Részletekben és egészben bőven
bizonyítják ezt a statisztikai számok. És így nem hisz-
szük, hogy Erdély egyik nemzetisége is a nemzeti
közigazgatási területek kiszakításába önként és jó-
szántából valaha beleegyezne.

Kolozsvár, február 19-kén 1862.

Bámulattal olvastam a tegnapi lapból, hogy a kir-
tábla elnöke b. Apor a királyi táblának kijelentette azon
parancsolatot, miszerint a kir. táblát oszra fel bureaukra
és ezután ott fognak az ülésekkel dolgozni, s ha olykor kö-
zössessio fog tartatni, azt tudatandja. Ezen rendelet nem
áll összhangzásban ö Felségének 1860-ba oct. 20-kán kült
diplomájával, s ellenkezik a magos kormányának azon kö-
zelebbi határozatával, mely szerint a kir. tábla mellő re-
ferens ítelőmesterek nevezettek ki; mert a bureauk felállí-
tásával az ítelőmesterek referendájára nincsen szükség.
Nem ereszkedem annak bebizonyításába, hogy egy a poli-
tical administratióban, mint főképen a törvényszékekben, me-
kora előnye van annak, hogy ha a fennforgó tárgyakat
nem egyes tagok, hanem a törvényszékek együtt tanács-
kozza, annál fogva a tárgyakat minden oldalról megghány-
va vetve határozzák el. Csupán ahhoz ragaszkodom, hogy ö
Felsége, fentebb is említett 1860-ki diplomája által, Er-
délyt is vissza helyeztetve alkotmányos állásába, remél-
hető, ha az udvari cancelláriának azon rendelete, az az el-
len létező fontos okokkal, ö Felsége eleibe terjesztetik, ugyan-
azon rendelet, az ország megnyugtatására, meg fog változ-
tatni. Ugyanazért a haza által méltán váratik, egy a
királyi táblától, mint a főkörmányszéktől, hogy ezen lé-
nyeges, s alkotmányos rendszerünket ok nélkül fenyegető
fontos tárgyban ö Felségéhez hathatós folyamodást intézzen.

Erdélyi.

Felső-Fehérmegye, febr. közepé, 1862.

Megyéink falvaiba kiszállott a katonaság az első ter-
tályévi adóért. Megyéinkhez hat Steieramti tart. számot,
s ezek között a legszigorúbb a Kőhalomban álló-
mászó. Erre a szigorra egy példát: Mohában egy kis-
ded kunyhóban lakott egy szegény aszszony, kinek sze-
génysege tekintetéből 1860-ra elengedett adóját; ezelőtt
mintegy öt nappal 18 krajczár hátralékért a beteg ágyban
sinlő aszszony kunyhója ajtaját vétetle a falusbíró, mi-
nek következtében harmad napra az aszszonyt fagyva ta-
lálták ágyában. Nem tudhatni bizonyosan, kinek parancsából
követetle el ezen falusbíró a fennemlített tény, mivel ez—
a mint én öt személyesen és igen jól ismerem — egy be-
csületes és köztiszteltetben álló román; és a faluban hon lé-
vén az új szolgabíró Somogyi Károly, a dispositioja alatt
áll 35 katonával. Megyéinkben a kisdud számú tisztikar
minden percében változásokon megyen keresztül, s már alig
tudhatni, hogy azzal hányadán vagyunk; jól tenné főispá-
nunk, ha már egyszer köröztetné a megyében, hogy hová
és kihez kell folyamodni, ha bajunk van, mit azonban ed-
dig elé egymásnak okozni a nép nagy tapintattal kikerült.
Közlebről kineveztetett megyei főjegyzőnek Mihály Károly
volt alkotmányos ügyész, s mondhatom, hogy megyénk
e kinevezésén csak örvendhet, mivel ép oly buzgalommal ka-
rolta fel új elhivatása teendőit, mint a múlt évi május
alkalmával tartott bizottmányi gyűlésen veres tollas kun
kalapját kezében forgatva, a megyei gyűléssel kápáczitálni
kívánta azt; „hogy a haladások korszakában vagyunk, mi-
szerint az 1848 ki törvények csak kiindulási pontul szolgál-
hatnak egy nagy jövő elérésére.” Iktató Ládai István le-
mondott, s azon egy két szolgabíró is, kik ideiglenes szol-
gálatokat felajánlottak, lemondásukat, azon rendelet vétele
után, mely szerint Trappel cs. kir. disponibilis hivatalnok-
nak, ki az újonczok összeállítására ideiglenesen felvétellett,
rendeletile szigorú teljesítésére s feltétlen engedelmességre
intettek meg Azt is jól tenné főispánunk, ha már egyszer
magának egy magán szállást nézne ki, s ne laknék több-
bé Vucskies törvényszéki tlnők mellék szobájában, mert mi
tűrés tagadás, nem sokan kedvelik a folyosoni anticham-
brirozást, de még a hallgatózást sem azok, a kik a főispán-
nal magán vagy más ügyben érintkezni kívánnak.

A tél még mindig kemény szigoruan tartja magát, s
nagy hiány mutatkozik már is a kostonban.

Fogaraszvidéke, február elején.

Nagyon csalódnék, ki csak képzeletben is ámitani akarná
önmagát, hogy e vidék érdemekkel koszorúzott nemzeti tisz-

*) Ezen cikkben tárgyalt ügyre nézve újabb értesülésünk folytán
meg kell jegyeznünk, hogy a tábla szerkesztésén semmi módosítás nem
fog történni; s tán lesz alkalmunk közelebről e tárgyról újabb észrevé-
teleket megtenni.

Szerk.

tikara a f. k. főkörmányszék 13,017. számú rendelete miatt
zavarba jött volna; nem, a sors ezen urakat megkímélte
attól, hogy letett esküjükkel ellentétbe jöhessenek, a tavalyi
itteni politikai szellem az itten lakó disponibliek tábo-
rától feleslegesnek tartá a pátensek értelmében, hogy hazai
törvényekre eskilt tegyenek, így itten e szép vidéken csak
a hivatali czim s személyzet változott vala.

Igy tehát tisztelt békéltető olvasó, ki szives valái a
mult évben sok megbotránkoztató unalmast özszeolvasni e
becses lapok hasábjain e vidékről, ne neheztelj, ha ezen év-
ben is mind hasonlólról tudósíthatlak; fáj! de szigorú köte-
lesség hűségesen árnyalni, hogy itten azon kívül, hogy egy
qualification s conduitlistán kívül, a hová az osztrák törvé-
nyekben némi forgalommal (?) bírók össze írvák, tán Bécsbe
vagy Kolozsvárra felküldendőleg, egyéb e perezig nyilván-
osan nem történt; de hogy állomásaikban ezen urak elég
biztosok, igazolja, hogy már saját bureaucriaii kényelmek-
ről gondoskodnak: például egy asztalossal 3000 o. b. frton
felül a butorokról; továbbá kék, sárga, veres selyem, egy
fekete bőr behuzásokról 900 ft o. b. tetteket hivatalos költ-
ségkimutatások, több hivatali szoba számára ott, hol három
beczirkbeli járásból elég kényelmes butor maradt, ma ezen
drágaság közepette e vidéki nép nagyobb nyomoránul fény-
tízésre s kényelemre szinte 4000 ftot o. b. szándékoznak
kidobni (legalább ezen mesterembei kimutatások ezt igaz-
olják) s méltán kérdehetni, hogy így szokták-e a szegény
népet boldogítani?

Január 20 án egy városi gyűlés tartott, hűségesebb
képét adandó közlöm a törvényes képviselőknek a f. k. fő-
körmányszékhez fölterjesztését.

Felső-Fehérmegye, febr. közepé, 1862.

Fogaraszváros közönségének, melyet már ezelőtt három
évtizeddel maga a vidéki közönség is tekintetbevéve annak
különváló magasabb társadalmi igényeit, ugyisint a szab-
ad fejlődés, a polgári jólét és közszellem emelése tekin-
tete mellett, figyelemre vevén az ez által mind a vidékre,
mind pedig az államra kiterjedő közhasznat, önálló függet-
len igazgatásra méltott, s mint ilyen, több rendbeli kö-
veti utasítások szerint, a törvényhozó hatalomnak is sz. ki-
rályi várossá leendő emeltetésére ismételve fölajánlott: az ön-
igazgatást követelő szükségai az utolsó évtizedben oly mé-
nyben nyilatkoztak, hogy a csak nem rég megszűntetett ön-
kényrendszer is meggyőződés a felől, miszerint városunk,
mely N.-Szeben és Brassó között mint egyetlen az országos
közlekedési utvonalon eső 5000-nyi lelket meghaladó kö-
zéppont, mely szerencsés geographiai helyzeténél fogva a
legutolsó pár évtized alatt kereskedelmében s ipara több
nevezetes ágában oly lendületet nyert, hogy jeleni kiterje-
dése után is az országban a M.-Vásárhelyen alóli sorozatu
városok bármelyikével vetekedik, s országszerte közlekedést
tart fenn, mintegy 200 ezer lélek kellekeiről gondoskodik,
s e mellett számos értelmiséggel, öntudatra emelkedett pol-
gársággal bír, állása után a magos kormányának fensőbb
szükségei szerinti intézkedését igényli, már 1852-ben ön-
kénytelen a közszükség iránti figyelemből önálló tanács
szerkezettli hatósággal rendelt elláttatni, a minek következt-
ében városi hatóságunk már az említett évben némi öniga-
zatással látatván el, tanácsai czimvel is élt és egy 40 tag-
ból álló választott képviselőkkel környezett polgármester ál-
tal igazgattatott.

A magos kormány azonban 1857-ben rendes szerve-
zett tanácsesal szándékoztatva hatóságunkat állandósítani,
mintán közönségünk zsiabasztó viszonyainál kibontakozandó,
habár áldozattal, jövedelmi állását is tekintélyesen fölemelte,
a volt cs. k. járáshivatal közbejöttével polgármesterét s több
számú tanácsnokait is megválasztotta; és jöllehet ezen hely-
es szervü tanács életbeléptetése az eziránti hivatalos föl-
terjesztés megakadása okán, fájdalom! ezen rendszer alatt
nem eszközöltetett, mindazonáltal városi hatóságunk azon
habár szűkhatáskörű önigazgatása által az 1848 dik év előtt
létezett lealázó falunagi állásból teljesleg kiemelkedvén, ha-
tósági jogviszonyaiban lényeges változáson ment át, de sőt
az ármai és osztályos ügyeknek átruházása által hatásköre
az igazság kiszolgáltatása körül is nevezetesen tért foglalt el,
egy hogy méltán mondhatni, miszerint városunk tényleg a leg-
közelebb lefolyt idő alatt csaknem a többi erdélyi ugyneve-
zett taxás városokkal egy színvonalon álló beligazgatás-
sal bírt.

Az ezek szerint már lendületet nyert önigazgatás esz-
méje az újabb eseményteljes átmeneti korszakban, oly fo-
kára emelkedett a közszükség érzetének, hogy az alkotmá-
nyos élet első mozzanatával városunk közgyűlése elhatározta,
hogy a régen táplált önigazgatási ohaja teljesítéséhez vezet-
tessék, a mint még múlt évi május hó 26-án egyhangulag
költ határozata szellemében a f. kir. főkörmányszékhez kül-
döttéleg azon legalázatosb kérvényét bator is volt fölter-
jeszteti, miszerint a f. kir. főkörmányszék városi közönsé-
günket, mely régi pangásából áldozattal vitta föl magát az
említett rendszer alatt némi önállóságra, addig is, míg tör-
vényszabta uton sz. kir. várossá teendő emeltetését eszközöl-
tethé, habár ideiglenesen, az országos rendezésig azon ha-
tósági állásra, melylyel hazánk több városai, mint: Enyed,
Dézs, Torda sat. bírnak, emelni vagy oda leendő emeltetését
kegyelmesen eszközölni méltóztatassék.

A f. kir. főkörmányszék kegyesen át méltóztatván látni,
miszerint városi közönségünk törekvése a közjólét előmoz-
dítására czéloz, s hogy egy ily mind értelmileg, mind pedig
ipari s kereskedelmi tekintetben kiváló nagy közönség ki-
emelkedő magasabb állami szempontból is szükségesnek nyil-

vánult, ezen legalázatosabb folyamodványunkat, a mint utolagosan értesültünk, a t. k. t. v. titárságunk bizonyos a városi közönségünk hatósági viszonyaira vonatkozó adatoknak kikértesztése és a városi közönségünk állásáról kimutatás szerkesztése végett, mult év július havában kegyelmesen le is méltóztattott küldeni; de ezen magas intézkedés fájdalom! a t. vidéki tisztség által csak is 3-dik hónapban közöltetett városi hatóságunkkal s miután időközben, a mint kétségtelen bebizonyult, némely tisztségi tagok sugallatára, néhány érdekeiket félreértve, az ellentétüknek megnyert polgár és némely polgárlag nem is jogosult zsellér aláírásaikkal ellátott kérvény alapján, a t. vidéki tisztség egy a mult év augusztus hava 26-án tartott közgyűlésben kiküldött biztosai által az önállósági törekvés megbízására a botrányig vitt országos utján, az 1848. előtti létezőt falmagyi igazgatás módját akarta megszavaztatni, mely alkalommal városi hatóságunk is felfüggesztvén, a városi hivatal aajtait pecsét alá vette, városbírókat pandurok által a hivatali kulesa s az ügyleteknek az általa önkényileg kinevezett falmagyi kezére átadására kényszerítette, pénztárunkat illetéktelen rendelkezés alá utasította, közjövödelmeinket tetemesen megcsökkentette s a pálinka-kezesmárlást, mely addig közösi jövedelmet képezett, megfosztandó közönségünknek az önállóságot feltételező egyik tekintélyes alaptól, földszabadította.

Ily sajnós körülmények között, az összeköttetések kikerülése tekintetéből, nem mulatta el városi közönségünk ugyancsak aug. hó 27-én a f. kir. főkörmányszékhez, az érdekeltektől gyűlésről jegyzőkönyv fölterjesztése mellett, főnérdelkelt kérvénye kegyelmes ellátásáért sietőleg folyamodni; azonban a t. v. tisztség minden uton Fogaras városát, mint a vidék kiegészítő részét hatalma alatt a falusiakkal egy sorban megakvarán tartani, egyes közegei által a polgárságot az önzagatás ellen hangolando, különböző gyanuk terjesztése által törekedett megnyerni; szeptember hó 2-kán is városi gyűlést tartván a t. v. tisztség kiküldött biztosai által, dacára annak, hogy közgyűlésünk ismételve a falmagyság visszaállítása ellen nyilatkozott s határozottan kimondotta, hogy a statusquot mind addig főtartatni kívánja, a mig a felsőbb helyre fölterjesztett folyamodásai elláttnak — közönségünknek a falmagyi igazgatás elfogadására kívánták erőszakolni s szavazatra bocsátván e kérdést, 293 szavazat a statusquo mellett nyilatkozott, a mig a falmagyság terveinek csak is 81 egyén, ezek között több nem is jogosult zsellér nyeretett meg, ez újabb törekvés meghiusulása következtében a gyűlést eredménytelenül oszlatták föl s miután e szerint a szervezés ügye újból elhalasztott, városi közönségünk által sept. hó 3-án egyhangulag meghatározottat a f. k. főkörmányszékhez egy, városunk szervezése eszközölése végett biztos kikérése iránti folyamodás fölterjesztése, a mely folyamodvány a f. k. főkörmányszéknek mult év octob. havában küldöttéig fől is terjesztett.

Ezen több rendbeli folyamodásaink is azonban fájdalom! mi eredménye sem lön; mert jóllehet a f. kir. főkörmányszék, mint válaszilag szerencsések valánk értesülni, a t. vidéki tisztségnek szoros kötelességévé tette, miszerint

városi hatóságunkat az 1860-ik évig létező statusquo szerinti állása azonnal visszahelyeztesse — köteles engedelmessé helyett, a t. vidéki tisztség szigorúan főtartotta városunk közönsége fölött az octroyált jármat; azonban, hogy mégis valami színt adjon a szervezési szándéknak, mult év octob. hava 17-én a szolgabíró által közgyűlést hivatott egybe, a hol is az annyira ohajtott szervezés megejtése érdekében a polgárok jogosultsága kelleit illetőleg is, áldozatul hozván a negyedet sem tevő román töredéknek kívánatára a törvény által meghatározott szabályokat is, a birtok kelleit 200 o. é. frt értékére s az iparos osztályt illetőleg, minden segéd nélküli önálló mesteremberre leszállítottuk; azonban az összeírásai határozaton kívül misem történt szervezésünkre, zavarunkon nem lön segítve, de sőt a t. vidéki tisztség alkotmányos jogainak gyakorlatától teljesen elzárt törvényes választott képviselőit megvetésével, noha az a képviselői állásról leszorításra legkisebb okot nem szolgáltatott és városunk legteljesebb, legtekintélyesebb, érdekeinket leginkább ösmérő közbizalmu egyénekből áll, a nélkül hogy le is tétetett volna, egy az octroyált bíró vagy falmagyi által fölterjesztett javaslat alapján egy oly új képviselőt erőszakolt közönségünkre, a melyben, kivéve vagy két, kinevezetéseket el sem fogadott egyént, közönségünknek legkisebb bizalma sem lehet; a melynél mind képesség, mind pedig jóakarattal teljesen hiányoznak s a mely városunk tetemes kárára a f. kir. főkörmányszéktől még a mult év nov. 1-től életbeletépteni rendelt közösi pálinka-kezesmárlási jogot is, a köteles védelem helyett felsőbb sugallatoknak engedve, tanácskozás tárgyává merészelve tenni, a f. kir. főkörmányszék rendeletét is megsemmisíteni határozta.

Ily önkényes eljárások után leszorítatva a kizdelem teréről, miután több rendbeli a mltoz főkapitány urnál bizottmányilag tett alázatos fölterjesztésünk is siker nélkül maradt, majd nem négy hónapon keresztül, habár keserű fájdalommal, de egy jobb jövő reményében néma nyugalommal töltött a naponta csoportosult új meg új, érdekeinket sértő, alkotmányellenes intézkedéseket, s minden törekvésünk csak arra lön irányozva, hogy az igazott polgárság hangulatát botrányos kitérsek ellen csillapítsuk, a mig nem folyó év s hó 20-án városi szolgabíró (nyug. cs. kir. főhadnagy Gremoin) által hirdettet közgyűlésre meghívatunk.

Noha e gyűlésnek is tanácskozási tárgyai előre nem tudattak, mégis a számosan képviselt gyűlésben a városi szolgabíró bevezető beszédében közönségünknek végleges szervezését helyezvén kilátásba, feszült figyelemmel kísérte közönségünk a tanácskozás menetét. Azonban fájdalom f. k. f. körmányszék! ezáltal is új erőszakkal s új csalódással kellett közönségünknek találkozni. Ugyanis, miután a szolgabíró ur a f. k. f. körmányszéknek egy a t. vidéki tisztség által kivonatlat, a vizsgált számadások fölterjesztésére vonatkozó intimált rendeletet fölolvasta s közgyűlésünknek semmi bizalmat nem föltételező zajosan sürgetett kérését: miszerint a talán egyéb fontos érdekeinket is tartalmazó f. k. f. körmányszéki rendeletet egész terjedelmében a szolgabíró ur olvasná fel, a t. vidéki tisztség állítólagos utasítására hivatkozván, kerekén megtagadta; fölolvastatván a kiküldött bizottmány által összeírt jogosult polgárok névsora, a szolgabíró ur a városi számadásokat, melyek noha közgyűlésileg választott bizalmi férfiak által már az aug. 26-ki közgyűlés határozata következtében megvizsgáltattak, a szervezeti ügynek szándékos elhalasztása céljából, a törvénytelen képviselőt által újból vizsgáltattak meg, tárgyalás alá vétetvén, minden azok iránt tett fölvilágosításokat merőben ignorált, s ezen ügyet oly vontatva, oly hosszadalmasan vitte, hogy délután 3 órára válván az idő, a türelméből kifáradt polgárság a gyűlést tömegesen kezdte odahagyni; de a mint csak hamar kitetszett, az éppen erre számító román töredék, földhasználandó a részökre a polgárság elvonulásával kedvezőnek mutakozó körülményt, a szolgabíró ur által a városi közönségünk részéről még a mult év sept. hava 16-án haszonbérbe kiadott, s a f. k. f. körmányszék által is megerősítve, rögtöni életbeletéptés végett leküldött pálinka-kezesmárlási jogot érdeklő árverezési kötvényeket, — dacára minden óvások — tárgyalás alá vétette, és noha a szolgabíró d. u. 4 órákor is, a vitaközébe közepette ismételve föl szólított, hogy ezen jogkérdést más fontos ügyekkel tárgyalásra halasztaná el, nevezett oda nyilatkozott, miszerint az érdekelte napon a tanácskozást, ha éjjeli 12 óráig is tilne, bevégezni; a mint valóban közmelegletésre a szolgabíró (Gremoin ur) mindent el is követett, hogy a f. k. f. körmányszék hatósági körén felül emelkedni törekedett értelmetlen tömeg-többség által, az érintett magas intézkedést megsemmisíthesse. Ezen törekvése azonban a nemcsak tömegesen megtért polgárság megjelenése által meghiusulván, miután a román töredék képzelte majoritása ezáltal igen kis minoritásra olvadt, szolgabíró ur a gyűlést este 6 órákor, a legnagyobb botrányig dacolva most már az általa erőszakolt tárgyalás ellen, más napra elhalasztotta.

(Folytatjuk)

Sz.-Udvaryhely, február 19-én.

Ideiglenes főkirálybíró helyettes mlgs Lukács Gusztáv ur folyó 17-ére a székházhoz egy birtokosi gyűlést hívott össze, melyben a szék tiszttikara következőleg állítottat össze:

Királybírók: a havasalji kerületben Gerich Adolf, volt cs. kir. járáshivatali tollnok, s mind az osztrák, mind az erdélyi törvényekből nyilvános vizsgálatot állott és diplomát nyert bites ügyvéd; a ki egyszersmind a törvényeségi elnökségre is ki van jelölve. A kereszturi kerületben: Lendvai Imre, volt alkotmányos dilló. A homoródi kerületben Bardocz fiokszékben: Székely Elek, volt cs. k. falusi jegyző.

Jegyzők: főjegyző Szombatfalvi István, volt alkotmányos alszék-bíró; aljegyző: Henter Antal, volt alkotmányos ígató;

Levélárnok: László Ferencz, a ki az alkotmányos életben is e hivatalt viselte.

Düllők: a bözödi járásban bordosi Pálfi Elek, volt alkotmányos esküdt; az etédi járásban bözödfalusi Pálfi Sándor, 1848 előtt volt adóíró biztos; a parajdi járásban

TÁRCZA.

TÖRTÉNELMI NYOMOZÁSOK

a leopoldi diploma keletkezése körül.

KÖVÁRI LÁSZLÓ-AL.

(Folytatás.)

VII.

Tökölí a roppant erőt hallva, Szebenből Segesvár felé húzódva, a székelyföldre vette magát. Udvaryhelyen, Erdővidéken át visszament, honnan kiindult volt, a Barcaságra, s oct. 11-kén Brassó mellett Hermánynál táborozott. Itt akart volna csatát kísértetni, de az oláhboniak s a megrakodott tatárság haza készült; a törökségnek sem sok kedve volt: mire Lajos herczeg ezredeivel oct. 24-kén szintén Brassótól pár órára Földvárhoz érkezett. Tökölí oct. 25-kén Häusler tábornokot, mint hadifoglyot magával vive, Dóriát becsület-szó mellett családijánál Brassóban hagyva, s kísértetve egy sereg erdélyi menekült által, kik között Kálnoki Sámuel, Gyulai Ferencz és Miklós, Mikes Pál, Cserei Mihály s más hasonlók valának, a bodzai szoroson Oláhországba ment ki. Erdélyt ide hagyta. a)

VIII.

Tökölí kimenetele után Erdélyi kormánya ismét a status consiliumra birt, melynek Telesi eleste után Bethlen Gergely lön a feje. A dolgok ismét visszamentek régi keletkezésükbe.

Mig Tökölí húzódott, s újra beütést próbált, Bethlen Miklós a kapott diplomával Erdélynek tartott, de a koborló kurucok s tatárok miatt, Kövár felé kerülve, csak nov. 12-n érkezett Enyedre, hol a győzelmes bádeni herczeget találta. Ányuját a hozott amnestiát. Azzal Szebenbe sietett, hová II. Apafi és tanácsa magát vonta vala. Onnan az ifju fejedelmet Fogarasba kísérték, hogy a diploma felett szabadon tanácskozhassanak.

Azonban a tanácskozás folyama még mind nem lehetett nyugodt, mert mit Tökölí nov. közepén megkísértett, az újra beütést, még nem hagyta vala fel, sőt most még kombináltabb erővel próbálta, mert a nagyvezér Galga tatár szultánt Váradról szintén beindította, s elcsapata már egész a Marosig előnyomult. De nem sikerült, mert a bádeni herczeg Galga szultán elé nyomult, ki bár Gyalunál a herczeget bevárta: csakhamar visszahúzódt; Tökölí ellenében pedig Veteráni tábornok, ki a herczeg főparancsnokul hagyott, s ki főhadiszállását S.-Sztgyörgyön tette fel, elégséges volt; s mire dec. 30-n újra be akart ütni, s elcsapata már ismét Zernyestnél állott, egy összecsapással, melyben a hannoveri herczeg elesett — újra kiverte. c) Mire Veteráni, föl szólítva

a népet, ne higgyen Tökölí machiavelli barátságának, ha kézbe adja a bujdoslokat, újra kihirdeté bünbocsanatát. b)

Tökölí ezzel belebuzódott Oláhországba, katonáit téli szállásra helyezte; azonban a vele kibuzdosott erdélyiek, kik a szintén kibuzdosott Csereivel tartának, miszerint inkább a kutyák egyék meg itthon — haza szállingóztak, s az amnestia reájok is kiterjedt. c) Leccsalpulván tehát a vizsály, II. Apafi tanácsosai is eljöttnek láták az időt, hogy országgyűlést rögtönözzenek, s a diplomához tüzetesen hozzá szólnának.

E gyűlés 1691 ben jan. 10-én nyílt meg Fogarasban. Az országban tíz ezred német lovasság. Gr. Veteráni Fogarasról néhány mértföldre; s mint cs. biztos gr. Falkenstein Frigyes, az erdélyi hadak főbiztosa jelent meg. Felolvasák a diplomát, melynek előszava, előrebocsátván azon reményt, hogy a bádeni herczeg Tökölín győzedelmeskedni fog, megemlíté: hogy Apafi még csak 14 éves, s a törvények értelmében csakis 20 éves korában kezdeti fejedelemséget, aggodalmak közt fejezék ki a kormány, hogy most a Tökölí által megzavart időkben e törvényen változtatni, azaz: mint kiskorú a kormány élére állítani még nem látja tanácsosnak: de hogy az országot jogai, törvényei felőli féltékenykedésben megnyugtassa, ezennel az országot illető diplomát Bethlen Miklós által küldi, mint következők. . . Erre megkezdődött a hosszas vita: az egyik párt elfogadását II. Apafi megerősítéséhez akarta kötni, a más rész elfogadása ellen nyilatkozott, misem akart e diplomáról tudni, csak II. Apafi megerősítéséről; a harmadik el akará fogadni a diplomát, de gubernátor nélkül, a tanácsosok kormánya alatt. . . Végre belátva, hogy Erdély e diplomák pontjainál úgy van, mint Róma a Sybilla-könyvekkel, minél hosszasan alkudozik, annál kevesebbet s mégis csak a régi árban kapja: megállapodtak abban, hogy elfogadják, de gubernátor nélkül, s ily szellemben jan. 18-án a rendek I. Leopoldnak s utódának I. Józsefnek a büségessé lett is tették, d) s ezáltal az eddig török által birt souzärenitást az ausztriai házra, mint Magyarország királyára egész ünneplésséggel átruházták; kijelentvén, hogy a küldött diplomát országul elfogadták, s hogy választott urok s fejedelmök mellé három tanácsot rendelték. De tovább folyt a gyűlés s a gubernátorság eszméje, — mi egyelőre, mert azt hiték, hogy a kormány az uralkodó párt ohajtása ellenében Bethlen Miklóst akarja tenni, miután jelöltjöknek, Bánffy Györgynek hat szózatbűbséget biztosítottak, — elfogadhatónak nőtte ki magát, e) a diplomát gr. Falkenstein közreműködésére egész terjedelmében elfogadták, s febr. 5-kén szózatolához kezdtek. Tekintetes nagyságos Bánffy György uratam gubernátornak, tekintetes nemzeti Bethlen Gergelyt ország főgenerálisának, tekintetes nagyságos Hal-ler Jánost főkeincstartónak, továbbá Gyulai László, Gye-

rői György, Kereszturi Sámuel, ikldői Toldalagi János uraimékat a tanácsosok közé választák; végre követseget választottak, mely Bécsbe fölmenvén, különösen három igyekezzék kivívni: egyik a diploma kiadatása; másik az, hogy a mig az ifju fejedeleml felő, az udvar a kormányást hagyja a status consilium kezén s akkor erősítse meg; harmadik, hogy a pereket ne kellessék az udvarhoz fölebbezni, s a consilium a tiszteket szabadon állithassa be. a)

Kivételére Bethlen Gergely, Gyulafi László és Klokner György Bécsbe menendő követeknek 21 pontból álló utasítást adtak, mely egész értekezés azon elv fellett: hogy mióta Erdély a magyar koronától elszakadt, még két versen volt Ausztria alatt, de minthogy fejedelmet nem rendelték élére, ezen uralom mind a kétszer megbukott; s hogy mióta Erdély elszakadt, annyit czimzett és nem czimzett gubernátor közül csupa három volt, ki alatt az ország nem romlott, s azok alatt is azért nem, mert Báthori István, Boeska és Bethlen Gábor nyakukon ülték; mi a diplomában azon pontot illeti, hogy a fölebbezések az udvar elől menjenek, hivatkoztak arra, hogy ezt már Maximilian Báthori Istvánnal szemben ide engedte; továbbá utasíták, hogy a fejedelem megerősítését mimódon fogadják el, végre, hogy okvetlen főkörmányszéket nyerjenek a fejedelem mellé, mert ha két három ember kapja kezére a kormányt, azok vissza fognak élni vele. b) Ily utasítást kapva, Bethlen Gergelyék, májusban, Bécsbe indultak. c)

A mint a tavasz annyira nyílt, a hadjárat a török és Ausztria között újra kezdetét vette. Erdély most sem maradt ki a számitásból. Tökölí, ki a franciaia udvartól 100,000 tallér segélypénzt kapott, Erdélyben ismét szerencsét akart kísértetni, a nagyvezér pedig Magyarországnak tartott. Tökölí most a verestoronyi szoroson indult be, de reménytelen ellentállásra találván, júliusban a Bánság felé húzódott, hogy Lugos felől törjön be. Már a vaskapui szoroson akart zögretni, midőn veszi a rendeletet, hogy a török fősereggel csatlakozzék. Csatlakozott, apróbb nagyobb csatákat vittak, mig nem aug. 19-én Lajos, bádeni herczeg ellenében elveszték a zalánkeméni nagyszerű csatát, hol 145 ágyu mellett a nagyvezér Koprugli is csatártan maradt. Ily körülmények közt semmi csoda, ha a diploma ünneplés kiadása kérdésében felment követségnek nyolcz hónapig kellett várakozni, a protestáns külföldi követségeket rendre segítségül hini, mig I. Leopold két oly hozzáadással, mely az egészet fölforgatással fenyegette: dec. 31-kén az ismeretes leopoldinum diplomát aláírta s függő pecsét alatt Bethlen Gergelyeknek kezébe adta.

(Vége.)

a) Cserei M. Hist. 207-10.

c) D. Fundgruben II. 269-60. Bethl. M. II. 129. Cserei 212.

c) Cserei M. Hist. 208. 215.

d) D. Fundgruben II. 270.

e) Bethlen Miklós II. 131.

b) J. Kemény, Append. Dipl. XIX.

a) Szász Sylloge 78.

b) Oki. Szász, Sylloge 84.

c) Fundgruben III. 363.

Gálfi Ferencz, volt cs. k. falusi jegyző, Udvarhelyszék hitestáblabírája és volt alktmányos dirigens királybíró mlgs Ugron Lázár urnak királybírói innoke; a farczádi járásban: Török Gáspár, volt alktmányos esküdt; a kereszturni járásban: Kónesag Elek, volt cs. k. járáshivatali inrok; a bögözi járásban: Szabó Gábor, volt cs. k. falusi jegyző; a patakfalvi járásban: Pál Lajos, volt alktmányos derékszékbiro; az oláhfalvi járásban: Pál Mózes, volt alktmányos árzbíró; a homoródi járásban: Turóczy József, volt cs. kir. falusi jegyző; Bardocz füszekek: Dávid Péter, volt cs. k. falusi jegyző, később miklósvárszéki alktmányos dalló.

Igtató: Szabó Lajos, volt alktmányos székbeli inrok. Porkoláb, inrokok és szolgaszemélyzet gyanánt meg-hagyattak és megmaradtak azok, a kiket az alktmányos tisztathóság alkalmazott volt.

Egyébirtán a fennirt birtokosi gyűlésre annyian je-lentek volt meg, hogy egy nagy résznek hivatal nem jutott. Székely-Udvarhely városának tanácsa most van szervezés alatt, s míg az be nem végződik, addig csak je-löltek és jelentkezők neveit írhatnók meg. Várunk tehát ad-dig, míg a teljes tisztai névsorral is szolgálhatunk.

Oláhfalvi tisztviselősege is lemondott volt; de e taksás hely „kiváltságainak biztosítása s a község java elő-mozdítása szempontjából, hazafias kötelemnek” tartá a le-mondott tanács, volt alktmányos királybíró Both Károly alatt, mind egy láb megmaradni.

Mai nap nagy engedés volt és a roppant hőtömegeből sok elolvadt. Félünk, hogy ha a hőmenés folytonos lesz, a vízáradás nálunk is nagy károkat teend.

r. l.

Tasnád, febr. 12-én, 1862.

Beszéljünk egy keveset a mult évről, úgy is az a mult év oly gazdag vala örömeiben, reményekben, fájdalomban, hisz a mult éven disputáltak el tölünk velünk lakó testvé-reink sok mindent, sőt még irodalmunkat is. Lásunk tehát, hogy ezen vegyes nemzetiségi városunk s környéke a Kö-zépszolnokmegyének 42 helységeiből álló Ermelléke mennyi-iben vette igénybe az irodalmat s folyt be a magyar lapiro-dalom pártolása által a közművelődés emelkedésére. U. i. az itteni postán kiadott magyar polit. lap 11 féle, 123 pél-dányban, szépirodalmi, divat- és szaklap 30 féle, 135 pél-dányban, tehát összesen 41 féle magyar lap, 258 példány-ban. Német lap érkezett 10 féle: ugyaanannyi példányban és 4 román lap 14 példányban s két zsidó lap.

Középszolnokmegyének érintett tasnádi járásában, a mint az a Bach-féle kormány általi felosztás szerint állott, volt a közelebbi népszámlálás szerint 32,810 lélek, ebből van ref. hitvallású tiszta magyar, az 1860-dik évi ref. név-tár szerint 10,142; rom. kath. a népszámlálás szerint 1858; ágost. 46; egyházhi 10; zsidó van 1116 és ezeken kívül 10,000 idegen; összesen 14,172; ezt kivéve, a többi 18638 gör. egyes. hitű román. E szerint 4466 fővel több ugyan a románok száma a nem-románokénál. Hanem hát ezeknél kör-ülbelől 51 lélekre esik egy hirlap-példány, míg a románok-nál 1343 lélekre esik egy; bár elismerjük s nagyon érez-zük, hogy még vidékünk nagyon távol áll a magyar iro-dalom kellő pártolása s felhasználása non plus ultrájától, hanem azért mégis nagyon köszönjük azon Bukarestben lévő bizonyos egyéniségek figyelmét, a ki éppen ezen idő-ben kiáltja oda Európa fölébe, hogy nekünk barbár magya-roknak nincs irodalmunk. És ami még legszebb, egy magát románának valló mondja; s míg mi megfordítva hasonló-mondhatnánk, ezt nem tesszük, hanem őszinte szívvel ki-vánjuk, hogy legyen román testvéreinknek a mi jelenlegi irodalmunknál, ezután virágzóbb irodalmuk, hogy versenyez-hessenek velünk e téren is. Akkor tán nem mondják, hogy barbárok vagyunk. Hja, hiában! ha nem tudhatnánk a civiliz-izáció által annyira kimívelődni, mint Oláhország s fővárosa, hol az idegent a gyermek is meghajgálja, hol az erdélyi román rom. kath. hitre áll, csak hogy ne sarezoltassék, hol gyermekeinket pénzért csábítják el kéjencek számára elő-adás végett, hol rabszolgákat árvereznek, nem említve a jobbágy-ság sanyarait, hol a ref. vallásnak úgy sem gyako-rolatját botrán nélkül szertartásukat, ha gyertyákkal, fák-lyákkal megrakják az oltárt és nyitott koporsóikat. Tény, hogy nálunk is történnek oly dolgok, melyek csakugyan mutat-nak barbárságra, pillantsunk be a bűnyádi acták közé, mik a mult évtized alatt keletkeztek, taláunk köztük elég bar-bár tetteket, van már ez évtizedre is egy pár vidékünkön följegyezve.

A mult évtizedben három malomszegi lakos utazott O.-Csaholyon át Somlyóra marha venni. Csaholyban a kores-mában odaváló lakosoktól kérdik: nem tudják-e, lehet-e ven-ni jutányos áron marhát? mert ők azt akarnak venni, a jó biztatást nyerve haladtak a rengeteg erdőben, hol is töb-bektől megtámadtattak, agyonverettek és hogy annál na-gyobb legyen a bűn sulya, a hullák egy száraz gajból rak-ott máglyán megégettettek. Kik közt több árvaakat hagyott családúfok is voltak és mind becsületes jó emberek és romá-nok, de románok valának gyilkosai is, kikről a kocsmá-ban kérdezősködtek.

A mult hóban két usztóti román és egy leány eles-televé mentek hazafelé a vásárról. Balázsháza és Csán közt rablók által megtámadtattván agyonverettek, a leány a ho-mályban egy bokorba megbuvhatott s életben maradt s a rabló-gyilkosok arczát fölsimerve, azok ekként a törvény-kezebe estek, ezek is oláhok voltak. Azelőtt kevéssel két helybeli orvosunk faluról jöve hazafelé Újnémet és Szakácsi közt utonálloktól megtámadtattva, életveszély közt menekül-hettek meg, a tettesek nagyobbra be van fogva s ezek is emilitett nemzetiek. A pelei ref. egyháznak 1860-ban ép-pen karácsonra viradóra orozták el urasztálához való borát a b. i. oláh curátor több czinkosaival; a Tasnád-Szarvason történt többszöri gyújtogatást csak azért tették többen, hogy a vész idején a vész helyén rabolhassanak, be is fogattak. Ohajjuk lelkünk melyéből, hogy a nevelés és közművelődés minél előbb és nagyobb mérvben terjedjen el minden ajku lakóink között, sohse keressük azért más szemében a szál-kát és legyünk igazságosak magunk és mások iránt. Ke-resztük inkább Bukarestben is itt is enhibáinkat, hiányainkat

s igyekezzük azokat kipótolni s helyrehozni, így vivhatjuk ki mások elismerését és becsülését.

r. l.

Ujabb adakozások az oláhországi missio számára,

1. Kolozsvári ekklesiából újból 57 ft. 6 kr. át adta Nagy Péter első pap. 2. A küllői egyházmegyéből újból 10 ft. 10 kr. Fogarasi Sámuel esperes. 3. A kolozs-kalotai egyházmegyéből 43 ft. Ujvári György esperes. 4. A marosi egyházmegyéből újból és a m.-vásárhelyi ekklesiából 34 ft. 70 kr. Péterfi József esperes. 5. T. Dózsa Dániel ur 2 csász. farany. 6. A gurgényi egyházmegyéből harmadszor 17 ft. 50 kr. mely összeget adták: Kertész József 40 kr. n. gurgényi egyház 31 kr. László Miklós 1 ft. Sente Ág-nes 40 kr. Tóth Miklós 50 kr. Mlgs Macskási Ferencz 3 ft. Disznajói egyház tagok 6 ft 80 kr. M. péterlaki egy-háztagok 2 frt. 40 kr. Benkő János 1 ft. Buta György 20 kr. M. péterlaki egyház 1 ft. 4 kr. Komlódi egyház tagok 45 kr. Öszv. 17 ft. 50 kr. Szentkirályi János esperes. A déési egyházmegyéből 38 ft. 35 kr. mely összeget adták: Drág 10 ft. Borsá 2 ft. Macskás 2 ft. Déésakna 12 ft. Koleczér 2 ft. Domokos 6 ft. 20 kr. Kecset 50 kr. K. Lóna 30 kr. Hidalmás 1 ft. Kozárvár 1 ft. Néma 45 kr. Ormány 50 kr. Babucz 40 kr. Öszv. 38 ft. 35 kr. Ugyan ebből az egyház-megyéből a nagy kapusi pap és iskola tanító számára 10 ft. 6. é. Almási Sámuel esperes.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A királyi tábla felirást intézett a f. k. főkörmány-székhez, hogy az országgyűlés intézkedéseig eredeti törvé-nyes szerkezetét hagyassék meg. — A mint értesülünk e fel-irat nagy alaposággal van szerkesztve. Itteni újabb értesít-éstünk szerint nincs, s nem is volt szándékba véve a k. tábla és szerkezetének változtatása, tehát e kérdés körül va-lamely félreértésnek kellett történni.

— Fájdalom a bűnök statistikája Erdélyben is nagyon szaporodik. Tegnap előtt városunkban csaknem a piacon, a gróf Rédey ház szénutczába nyuló szárnyában, az itten álló-mászó katonaság ezredesénél kirablás lön megkísértve. Hármán mentek az ezredes lakára. Egyikük a folyosón áll-tott őrt, a más kettő tolvajkúccsal ment be az ezredes la-kába. Az ezredesi privátdiener észrevette a neszt, felugrott s könnyű baltát ragadva kezében annak fokával az éji ka-landorok egyikét, ki még a külső szobában volt, keményen föbe vágta, erre a másik, ki már az ezredes szobájába akart bemenni, visszafordult, a privátdiener a fejze élével csapta ezt föbe, ki azonnal leszédült; erre az előbbi, ki csak könnyebb ütést kapott a privátdiener leverté lábáról, s társát karjaiba ragadva lerohant. Zajra nép gyűlt össze. A szoba bevolt festve vérről, a lépcsőzet is egész a kapuig, itt azonban a vér megszánt, s új sejkernyom látszott. Bi-zonyosan szekér várt a rablókra, kik gyorsan eltűntek. A privátdiener állítása szerint azon rabló, kibe élével vágta a baltát, magas szakállas férfi volt, kalapja mint corpus de-licti ott maradt. A kalap divatos, miből ugylátszik, hogy a rablók nem a legszobos sorsbeliek lehettek. De minő em-berek azok? ez a talány, mikor a polgárság általában a katonasággal sokkal kevésbé érintkezik, hogysem egy ka-tona törzstiszt szállásán valamely ily helyzeti ember rabló kalandot kísértsen. A nyomozódások folynak, eddig még si-kertelenül.

— A „Sürgöny” bécsi levelezője azon kedvező hirt hozza, hogy ő felsége által a hajdú- és jászok kerületek-nek megengedtetett nyilvános gyűléseket tartani.

Helyre igazítandó nyomdahiabák.

Közelebbi számunknak 2-dik lapján a 3-dik hasábjában, a „Muzeumi közlemény” B) alatti szakaszának végén: id. Je-ney József után, még a következőknek kellett volna soroz-va lenni u. m. segesvári gymnasium 10 ft., Sz. U-d-varhelyi lakatos czéh 4 frt., Lengyel József 10 ft. Varga István 10 ft. Hauchard Lajos 10 ft. Báró Szentkereszty Lina 10 ft. Pávai Vajna Elek 10 ft. Jeney Károly 10 ft. Ezek után azonban vétségűl a C) alatti — azaz: az „egyszersmindenkora ada-koztok” közé soroztattak, hová éppen nem tartoznak; következéské: a fenn elősoroltak a B) alatti szakaszhoz tar-tozván a C) alattiból kihagyandók.

POLITIKAI HIRLEK.

Angolország. London, febr. 12. A parlament elé-be terjesztett kékkönyv, az Angol-, Francia- és Spanyol-ország között octob. 31-ken elhatározott intervencióról szóló szerződés diplomaticai előzményeit tartalmazza. Spanyolor-szág tette meg az első lépést, O'Donnel a madridi angol követ előtt még szeptember elején kifejtve a spanyol inter-ventio szükségességét, melyben Francia- és Angolország közreműködése is kívánatos volna. A cél: elégtételt sze-rezni, nem pedig hódítani. A Francia követ Londonban, már oct. 23-kán szövelt arról, hogy mennyire szükséges volna, Mexikónak „politikai újraszervezése.” De erről Russel hallani sem akart, ezért akarta az Egyesült-államokat is meghívni a közreműködésre. A francia kormány beleegye-zett, csak azt nem akarta, hogy feyyeresen avatkozzanak bele, ha talán Mexicóban egy nagy párt, az európai hadi-erők közelébe által felbátorítva, az eddigi zsarnokuralmat le akarná dönteni. A spanyol kormány a maga részéről biztosította Angolországot, hogy semmiesetre sem szándéko-zik a mexicói belligyebe feyyeresen avatkozni. De ali-g hogy a szerződés alá volt írva, létesítésének lehető-kezményeire tette figyelmessé az illető kormányokat, pél-dául: ha a főváros ellen indulnának. Erre ugylátszik Rus-sel lord csak azt felelte, hogy az angol seregek ilyen had-járatban nem vennének részt. Tizennégy nappal a szerző-dés aláírása után a hír érkezett Európába, hogy a cu-bai spanyol tábornok a spanyol seregekkel elindult a nél-kül, hogy a szövetségesekre várt volna. De alighogy a spa-nyolok elindulásából, köztudomásra jutott, Flahault gróf

francia követ Londonban utasítást kapott annak kijelenté-sére, hogy az expedicio nehézségei szaporodtak, hogy az egyesült seregek bevonulása Mexicóba elkerülhetlenek lát-szik és hogy az előbb kikötött seregszám igen csekélynek látszik ily hadmivelet létesítésére. Russell 1. kijelentette a francia követnek, hogy a császárnak e határozatát szána-lommal hallja. Január hó folyamában egyszerre csak meg-említik e sürgönyökben a Miksa főherczeg nevét. Cowley tudniillik innen is amonnan is hallván, hogy francia, Me-xicóba utazó tisztek az osztrák főherczeg mexicói királyllyá emeltetéséről beszélnek, ezt elég fontosnak tartotta a vé-gre, hogy Thouvenel e felől megkérdezze. Ez azt feleli neki, hogy Franciaország és Ausztria között Miksa főhe-rceget illetőleg nem foly alkudozás, hanem annyi igaz, hogy a mexicóiak ilyen alkudozások végett Bécsbe utaztak. Lord Russell Thouvenel ezen nyilatkozata nem látszott meglepni. Csak azon megjegyzést tette: „Ha a mexicói nép szabad akaratból választja meg az osztrák főherceget király-nak, a szerződés alapján neki semmi ellenvetése.”

London, febr. 15. A „Morn. Chronicle” „Daily News” és a „Globe” valamint a „Times” is a német kérdés felett elmélkedvén, egyikük sincs Ausztria és a wüzburgiaki párt-ján, habár a porosz kormány erőlyességében sem igen nagy bizodalmat helyeznek. A „Chronicle” Ausztriát a német egy-ség és szabagság halálos ellenségeinek mondja. A „Globe”, nem ily nyilt; nem mondja ki határozottan, hogy melyik részen van, de mégis kiri belőle a Poroszország iránti vonzalom.

Franciaország. Páris, febr. 15. A német kér-dés kormány- és politikai köröket élénken foglalkodtatja. Bernstorff válasza a tudva levő együttes jegyzékre nagy hatást tett Párisban s az erőlyes hang, melyen tartva van, általános helyeslésben részesül.

Páris, febr. 17. A válasz felirati javaslatban a se-natus Olaszországra vonatkozólag ezeket mondja: Fájdal-mas sajnálatunkat nyilvánítjuk azon összeültközés felett, mely a lelkiismereteket nyugtalanítja. Felséged kormánya, míg a nemzeti kívánatok illő tekintetbe vévé, nem felejt-kezik meg a catholicismus érdekeiről sem. Ön, Sire, szint-ugy fájlatja mint mi, hogy az olasz nemzet részéről mér-sekletlen igényekkel, valamint hogy a mozdultalanság és szegzölésével találkozunk. De ön tanácsai bölcsök, s ne-künk folyvást azt kell mondanunk, hogy a legnagyobb mű-veknél, hogy megalapíthatassanak, nem hiányozhatik a mér-seklet, s hogy a legigazságosabb ügy is, tűző ellentállás-sal tévtra vezet.

Olaszország. Róma, febr. 11. A „Köln. Ztg.”-nak írják: A pillanat rendkívüli jelentőségét érzik a bibornokok, érzi a pápa. Szemeik láttára gyülekezik a piemonti haderő a határszél hosszszában. E hó 20-ka azon batárnap, melyen a római tartományokban állomásozó francia csapatoknak ujjakkal kell felváltatni; ez eddigelő rendesen három havon-ki szokott történni. Most már azok, kik a pápa világi ha-talmára fenik a fogukat, azt akarják, hogy a francziák el-vonulása után rögtön piemontiak nyomuljanak be, s azon tartományokat az olasz királysághoz csatolják. Róma egy-előre még az maradna, a mi most. Lavalette marquis-nak egy közelebbi beszélgetés alkalmával a szent atya kö-vetkező jelentékeny szavakat mondá: „Ha itt többé nem ma-radhatunk teljes méltóságunkban, azon gondolkozunk, hogy Bécsbe menjünk.” A marquis meglepetve viszonzá: „Szent atya! talán csak nem akar ön egy általános világháborút idézni elő.” A pápa semmit sem felelt.

A „Gaz. di Torino” szerint a pápa egy igen harczi-as consistoriumot tartott. Azon kérdés eldöntéséről volt szó, hogy valjon a pápai csapatok az olaszországi hadsereg tör-ténhető benyomulása esetében, álljanak-e csatát vagy nem. Mero de urnak egy igen tüzes beszéde következtében a bi-bornokok egyhanglun tetteles ellenállásra szavaztak. Új-ból felelelt azon hir, mely szerint Ausztria ajánlotta volna a pápának, hogy további eshetőségeikig költözzék át Ve-lenczébe.

Turin, febr. 17. A követ kamarában Lafarina postai szerződést indítványoz Poroszországgal. Ricasoli erre meg-jegyzi: „Azon népek közé, melyek Olaszország iránt na-gyobb rokonszenvet tanúsítanak, tartozik a porosz nép is. A kormány turini, folyvást helyt maradott képviselőjevel le-velezéseiben mindig barátságos érzelmet tanusit Olaszország iránt. A porosz király koronázási ünnepején az olasz kö-vet tisztelettel fogadtatott.”

Görögország. Athéne, febr. 14. Nauliában e hó 13-kán katonai forradalom törtt ki. A város és erőd a láz-zadók kezeibe esett. Athénből rögtön csapatok küldettek oda Hahn tábornok vezérlete alatt.

Oroszország. Varsó, febr. 13. A templomok ki-nyitása daczára, a hangulat most is komoly, mint eddig. A közönséges gyász, a mennyire csak küljeleken nyilat-koznia szabad, majd minden körben meg van. A delnök folyvást gyászruhát viselnek, a férfiak egyetértésük jeleül, törpe kalapot és fekete sapkát. A cylinder most is guny-tárgya ifjú és vén jó érzelmetek előtt egyaránt. Mulatságok nagyobb társaságokról szó sincsen. A kormánykann annyira nem igyekeznek kedvében járt, hogy például a kereske-delmi társulat s az evang. egyház község sem engedik ma-gukat csak annyira is rávétetni, hogy köztisztlet- és szere-tetben állott foglyokért kérelmezzenek.

Mexiko. Veracruzból jött sürgönyök szerint Julien de la Graviere egy igen mérsékelt kiáltványt intézett a me-xikóiakhoz, melyben ismételve biztosítja őket, hogy a szü-vetkezett hatalmak csupán arra fognak szorítkozni, hogy sérel-mekért elégtételt követeljenek, nemzetbeliek nyugalmát és érdekeit biztosítsák, s az országnak szabadon nyilvánuló ki-vánságait megtudják. A mint bírlik, Dobaldo feyyerszette-t akart kötni s értekezésbe bocsátkozni a szövetséges csa-patok parancsnokaival.

A spanyol kormány szaporítani akarta mexikói csapatait, de Párisban kijelentették, hogy az erkölcsi benyomás tekin-

tetéből nem engedhetik meg, hogy Spanyolország számossabb csapatot tartson Mexikóban, mint Franciaország. És így a terv megfűszert.

Bécsből írják a „P. L.”-nak: A mexikói trón kérdése vonatkozólag megjegyzendő, hogy ha itt (Bécsben) egy pillanatra csakugyan mutatkozott is bajlam a francia kabinet által tett javaslatok elfogadására, ez már tökéletesen elenyészett. Így hát más trónkövetelő után kell látni az illetőknek ezen, még a léghen függő királyi székre. Biztos hír szerint a belga király is határozottan ellene van a tervnek, és így a flandriai gróf trónjelöltségéről sem lehet több szó, a kit pedig annak idejében szintén emlegettek.

Ujabbak. A görögországi lázadás, bécsi lapok diplomatiái kútfőkből merített tudósításai szerint, nem csupán Naupliában határozódik; a királyság több pontjain is kiütött s eddigelő a siker mindenütt a felkelők kezében van. A „N. Nachr.” e felkelést a törökországi délszláv tartományokban lakó keresztények forradalmával, a „Scharfs Corr.” pedig az olasz cselekvő párt mozgalmával hozza kapcsolatba, s a mozgó erőt Párisban hiszik.

— Turin, febr. 18. A mai turini lapot tudósítják Rómából: Lavalette marquis ellen, a mint palot

tája előtt kocsiából kiszállott, merény kísértetett meg, melyet vadása megakadályozott. A három gonosztevő — a legitimista párthoz tartozik — elfogatott, s közelebbi szombaton a francia katonai törvényszék elébe állíttatnak.

— Raguza, febr. 18. A zurinai török határvámházat tegnap este Mahmud Bey vezetése alatt egy zászlóalj vadász szállotta meg.

— Az adriai tengerre küldött török hajórajhoz még egy hatodik fregát is csatlakozott s az egész flottán összesen 5000 ember van. A hajók, terhük lerakása után ott maradnak cirkálni az adriai tengeren.

— Boroszló, febr. 18. A sileziai újság Varsóból biztos forrásból értesül, hogy ha a nyugalom folyvást tart, a császár tavasszal meglátogatja Varsót.

— Brüsszel, febr. 18. A mai „Indep.” jelenti: Billault a választási bizottmányban Olaszországra vonatkozólag rokonszenvvel nyilatkozott; de egyszersmind kereken kimondotta, hogy Róma megszállása továbbra is fentartatik.

— Uj-York, febr. 6. Hir szerint a svéd követ kimutatta az egyesült államok kormányának, hogy az

ostromzár nem effectiv. Az uj-yorki lapok úgy vélekednek, hogy a déli államoknak az európai hatalmak általi elismeretése közel van; legalább megszaporodott katonai mozgalmak erre mutatnak. Hire jár, hogy San Franciscoba egy futár érkezett, ki jan. 26-a előtt hagyta el Acapulcot, s a spanyoloknak egy nevezetes csatában a Veracruz melletti nemzeti hídnál szenvedett vereségről tesz jelentést.

Gabonaár Kolozsvárrt Februar 20-án 1862.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 5 frt 40 kr. Elegybúza 4 frt 40 kr. Rozs 3 frt 70 kr. Árpa 3 frt — kr. Zab 1 frt 40 kr. Török-búza 3 frt 40 kr. Pityóka 2 frt 20 kr. Marhabús 15 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Februar 21-kén: Nemzeti kölcsön 84.45. 5 % Metalliques 70.80. Bank-részvény 848.—. Hitel-részvény 203.—. Váltó Londonra 137.—. Ezüst 136.—. Arany 6.52.

Februar 19-kén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 71.20. Erdélyi 68.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(494)
234 1862

Hirdetmény.

(1—3)

Az aradi kir. e. b. váltótörvényszék tudatja, hogy aradi lakos Goger Emmánuel mint felperes, farkadini hunyadmegyei lakos báró Nopcsa László, mint alperes ellen, 2625 frt tőke s járulékaik iránt váltókeresetet indított, és hogy annak tárgyalására, — miután az első tárgyalási határnap az idézésről bizonylat be nem érkezése miatt sikertelenül elmúlt, 1862 évi mártius 14-ik napjának reggeli 9 órája tüzetik ki, melyre a felek ezen váltótörvényszék elé idéztetnek, még pedig alperes b. Nopcsa László azon figyelmeztetéssel, hogy a hírlapok útján kiadott levél kézhezszolgáltatottnak tekinteni, s az ügy, elmaradása esetében is, részére kinevezett pergondnok tr. remetei Fülöp Károly aradi köz- és váltóügyvéddel letárgyalatni fog.

Kir. e. b. váltótörvényszék Aradon, 1862 januar 30.

(489)
Sz. 131 1862

H I R D E T M É N Y.

(2—3)

Sz. k. Erzsébetváros tanácsa által tudtul adatik mindenkinek, miszerint idevaló elhalálozott kereskedő Szenkovics Miklós hitelezői lehető kereseteinek békés kiegyenlítés útján kielégítések mai napon a nevezett kereskedő árvaának gyámnoka Lukács Antal ur kérésére megengedtetett, és hogy ezen eljárásnak vezényletével Nürdsány Bogdán és Ötves János tanácsos urak bizattak meg, minek következtében minden hitelező urak ezennel fölszólíttatnak, hogy nevezett Szenkovics Miklós hagyatéká ellen bármely törvényes jognál fogva lehető követeléseit, melyek hiteles okadatokkal bebizonyítandók, jövő április hó 10-éig a fenn megírt tanácsos urak biztosok előtt annyival inkább írásban jelentésk be, mivel a békés kiegyenlítés létrejöttével a kiegyenlítési tárgyalás alá vonatott jókból kiegyenlítésektől annyiban, a menyinyiben keresetők záloglási joggal ellátva nincsen elesnek és a hagyaték a bejelentést elmulasztott hitelezők részéről igénybe veendő kötelezettségűl föl fog oldoztatni.

Sz. kir. Erzsébetváros tanácsa 1862-ik év februar 11-én tartott üléséből.

(488)
Tan. sz. 217. 1862 **H I R D E T M É N Y.**

(2—3)

Nemes N.-Enyed városának 1-ső házszám alatti piaci emeletes vendégfogadója idei Szentgyörgy napjától kezdőleg 3 — három egymásután folyó évekre 1862-ik év martius 24-én d. e. 9 órákor a Tanács termében nyilvános árverés mellett haszonbérbe fog adatni. A haszonbér tárgyai és föltételei a Tanács irodájában naponta megtekinthetők, melyre az árverezni kívánók a jelen haszonbéri 1301-osztrák forint 10 százalékjának, mint bánatpénznek előre leendő letétele mellett ezennel meghivatnak.

Nemes N.-Enyed városa Tanácsának 1862-ki februar 4-én tartott üléséből kiadta: Török József aljegyző.

(491)
618 1862 **I D É Z É S.**

(2—3)

A kolozsvár sz. kir. városi törvényszékéről, a Hudicska Ferencz, Anna és János, jelen szám alá beadott kérvényük folytán közhírré tételek, miképp kolozsvári származásu nagy koruvá vált testvérük Hudicska Károly Mihály, kinek 1836-tól fogva boltartózkodása tudva nincsen, oly figyelmeztetéssel idéztetik, hogy ennek ezen lapban első megjelenésétől számított egy év alatt, 400 frtot ezüstben, vagy 420 frtot o. é. tevő örökleti tőkéjének és esetleges kamatjának kezéhez vétele végett, ezen törvényhatóság előtt jelenjék meg, vagy életben léte iránt e hatóságot értesítse; mert ellenkező esetben említett öröksége, melyre nézve gondnokul helybeli ügyvéd Csulak Dániel ur, ezennel kinevezetetik: holtak fog brolilag nyilváníttatni, s öröklése az illető örökösök között felosztatni.

Sz. kir. Kolozsvár városi törvényszékének 1862 januar 29-én tartott üléséből kiadta: Gothárd József főjegyző.

NEM HIVATALOS.

(492)
HASZONBÉRI HIRDETMEY.

(1—3)

Iktári gróf Bethlen Kata gróf Bánffy Miklósné, Szamos-Ujvártól két órányira fekvő noszolyi birtoka, — mely áll: 109 hold 424 □ öl szántóból, 32 h. 203 □ öl kaszálóból, 3 h. 1583 □ öl legelőből, 5 h. 27 □ öl nádasból; noszolyi erdő-szombattelki és szász-bungárdi aránylagos regaléból — folyó 1862-ik év Sz.-György napján kezdve 4 egymásután következő évre haszonbérbe kiadó; — Értekezhetni Kolozsvárrt, Végh Sámuellel.

(493)
FELSZÓLLÍTÁS.

(1—3)

Alóírt, ezen nemes kolozsvármegyei földi birtokos társaimat tisztelettel és barátilag fölszólítom, hogy e folyó év mártius hava 24-kén sziveskedjenek Kolozsvárrt hosszú-szapantez 382 számú szállásonon megjelenni, akár személyesen, akár megbízottjai által — birtokosi gyűlésre, tanácskozándók erdőhelyeink tagosítása tárgyában; azért kívántam jó előre tudatni egybegyűléstünk napját, hogy ideje legyen mindenkinek akár ezen hírlapból olvasni, vagy a ki ezen lapot nem járattja: mástól, egybegyűléstünk idejét meghallani; annyival inkább kérem megjelenésüket, hogy a meg nem jelenés esetéből történhető kárait később senkinek se tulajdonítsa.

Kolozsvárrt 1862-ik év februar hó 20-án B. hari Imre m. k. mint a földi birtokosság által felhatalmazott elnök.

Nyomatott az ev. ref. fötanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

Melléklet: „A fejéregyházi mű-kertészet” árjegyzéke.